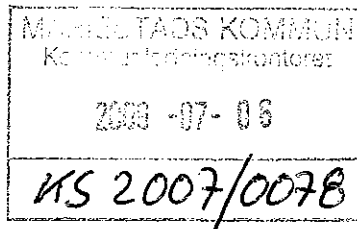

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Mehdi Vaziri
Arkitekt
0501-60 54 10
0703-61 54 10
mehdi.vaziri@lansstyrelsen.se

SAMRÅDSYTTRANDE
2009-06-30

Diarienummer
401-41517-09

Sida
1(13)

40,

Mariestads kommun
Kommunledningskontoret
542 86 Mariestad
Töreboda kommun
kommunstyrelsen
box 83, 545 22 Töreboda
Gullspångs kommun
kommunstyrelsen
box 80, 548 22 Hova

Samråd om förslag till tematiskt tillägg till översiktsplan för vindbruk, Mariestads, Töreboda, Gullspångs kommuner, Västra Götalands län

Samrådshandlingar daterade 2009-05-05

Sammanfattning

Av förslaget till den nya översiktsplanen framgår att MTG kommunerna har som ambition att utveckla vindbruk som ett viktigt steg på vägen för att skapa en mer uthållig energiproduktion.

Planen är utformad för att både underlätta för framtida etableringar och samtidigt åstadkomma så liten negativ miljöpåverkan som möjligt till följd av framtida vindkraftutbyggnad.

Länsstyrelsen anser att MTG kommunerna har valt ett bra sätt att redovisa ställningstagandena genom att både redovisa områden som är lämpliga för vindkraft liksom områden där man bör vara restriktiv.

Målsättningen att samla ihop vindkraftverk till begränsade områden, s.k. parker är av stor vikt för upplevelsen av kulturlandskapet.

Länsstyrelsen anser att den strategiska ansats som planen ger uttryck för är mycket viktig. För MTG kommunerna är det av stor betydelse att få tillgång till ett planeringsdokument för vindkraft. Länsstyrelsen anser att dokumentet är bra genomarbetat och stödjer kommunerna i sitt arbete .

Inom planen finns två områden i Töreboda kommun som är i konflikt med försvarsmaktens intresse. Länsstyrelsen anser att dessa två områden skall tas bort i enlighet med Försvarsmaktens yttrande (Försvarsmaktens yttrande bifogas).

Regering och Riksdagen

I regeringens proposition *Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk* (2005/06:143) betonas vikten av att kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter bidrar till bättre förutsättningar för vindkraften och prioriterar den högre.

Riksdagen har tidigare antagit ett nationellt planeringsmål för vindkraft på 10 TWh år 2010. Ambitionsnivån har de senaste åren höjts och många åt-

gårder har vidtagits från regeringens sida för att påskynda en kraftfull utbyggnad av vindkraften i landet. Energimyndigheten föreslog nyligen att planeringsmålet för 2020 skulle ändras till 20 TWh till land och 10 TWh till havs och Regeringen har godkänt detta som ramförslag.

Riksdagen beslutade nyligen om förändringar inom PBL och MB för att underlätta hantering av vindkraftsärenden.

Statligt planeringsstöd

Staten har genom ekonomiskt stöd från Boverket velat underlätta en god och snabb vindkraftsutbyggnad genom att låta kommuner planlägga för en genomtänkt utbyggnad. Genom planeringsinsatsen kan, enligt Länsstyrelsens mening, mer konfliktfria lokaliseringar och sammantaget bättre utvecklingsområden identifieras inför en fortsatt utbyggnad. Planläggning kan vara ett sätt att styra genomförandet av exploateringar i tiden så, att gynnsamma etableringsplatser inte förblir outnyttjade. Länsstyrelsen anser det rimligt att planeringen, som nu bedrivs forcerat, får styra den fortsatta utbyggnaden.

Sveriges energianvändning

I en ny prognos fram till 2030 säger Energimyndigheten att energianvändningen ökar från dagens 400 TWh till 414TWh.

Hela 80 procent av världens energiförsörjning (totalt 120 000 TWh jämfört med Sveriges 650 TWh) kommer från kol, olja och naturgas.

Globalt är det alltså mycket långt kvar till ett energisystem utan klimatpåverkan.

Beroende lite på hur man räknar kommer ungefär 40 procent av energitillförseln idag från fossila bränslen, olja, kol och gas, som påverkar klimatet.

Resten kommer i huvudsak från vattenkraft, kärnkraft och biobränsle.

Vindkraften är just nu uppe i 2 TWh. Energimyndighetens prognos säger 7 TWh år 2030. Samtidigt har samma myndighet ett planeringsmål fram till år 2020 på 30 TWh vindkraft och stimulerar utbyggnaden på olika sätt.

Ett problem med en stor andel vindkraft i energisystemet är att man måste räkna med svaga vindar och låg produktion vid vissa tillfällen. Och om förbrukningen är hög just då måste det finnas alternativ kraftproduktion att ta till med kort varsel.

Vindkraften kan alltså inte rakt av ersätta andra produktionsanläggningar, även om vinden kan ge ett betydande energitillskott på årsbasis.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen skall vid samråd om översiktsplan särskilt ta till vara och samordna statens intressen och därvid bl.a.

- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap miljöbalken (MB)
- ge råd om tillämpningen av 2 kap plan- och bygglagen (PBL)
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt
- ge råd om sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas.

Länsstyrelsen skall ge till känna sin uppfattning om man befarar att någon bebyggelse blir så olämplig att eventuellt senare ingripande med stöd av 12 kap PBL kommer att aktualiseras. Detta sker slutligen och i samband med utställningen av planen då Länsstyrelsen lämnar sitt granskningsyttrande som skall bifogas den antagna översiktsplanen.

En översiktsplan som vunnit laga kraft är vägledande för kommande beslut. För att den skall kunna vara vägledande i alla delar, är det viktigt att kommunen och staten är överens om sådant som berör statliga intressen. Översiktsplanen kan ändras genom ett tillägg. Detta innebär att planeringsfrågor som inte tidigare har tagits upp i översiktsplanen behandlas över hela kommunens yta. Nya avvägningar ska göras mellan allmänna intressen inom de berörda områdena.

För en fördjupning av och tillägg till översiktsplanen gäller samma krav på innehåll och process som för den kommunomfattande planen. Konsekvenserna av planförslaget och kopplingen till den kommunomfattande översiktsplanen ska tydligt framgå. Planens miljökonsekvenser ska redovisas enligt bestämmelserna i miljöbalken enligt 6 kapitlet om miljöbedömningar.

Tidigare planering

Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner har tagit fram ett förslag till kommungemensam energiplan vilken för närvarande är föremål för politisk behandling.

Länsstyrelsen ser fram emot att ta del av den kommungemensamma energiplan som har en viktig strategisk betydelse för den framtida energianvändningen.

När det gäller den nuvarande ställningstaganden beträffande vindkraft så finns dessa samlade i den kommunomfattande översiktsplanen för Mariestad som antogs 2003.

För Töreboda kommuns gäller en kommunomfattande översiktsplan från 1992 där vindkraft nämns och hävdades att den inte var prövad i kommunen.

För Gullspångs kommun gäller en kommunomfattande översiktsplan från 1992 där planen inte tar några ställningstaganden om vindkraft.

Energimyndigheten beslutade maj 2009 att 47 områden inom Västra Götalands län skulle klassas som områden av riksintressen för vindbruk.

Inga av dessa områden berör aktuella kommuner.

Allmänt om förslaget

Länsstyrelsen ser mycket positivt på arbetet med att ta fram ett vindkraftsprogram för Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner dessutom i samverkande form. Behovet är tydligt uttalat med ett stort antal pågående ärende i kommunerna varför kommunen beviljades stöd till planeringsinsatser för vindbruk från Boverket.

Var och en av MTG kommunerna har dessutom ansökt ytterligare stöd från Boverket för att i än mer detaljerade grad peka ut områden lämpliga för

vindbruk. De negativa aspekterna beträffande förändrade klimatet och behovet av kursändring när det gäller användning av fossila material för framtagning av energi är motorn till varför det aktuella dokumentet lik väl de kommande är viktiga underlag för framtida markanvändningen utifrån en hållbar samhällsutveckling. Att väga in olika kommunala, regionala och nationella värdena för att kunna komma fram till en kommunal viljeriktning beträffande energiomställning välkomnas av Länsstyrelsen.

Planens syfte är att utgöra ett underlag till en strukturerad utbyggnad av vindkraften i alla tre kommuner. I planen har utförts analyser av och avvägningar gentemot påverkan av motstående allmänna intressen för naturvård, kulturmiljövård samt friluftsliv och landskapsbild. I planen anges områden som är lämpliga, liksom områden som inte är lämpliga för vindkraftverk. Planen redovisar även områden som ligger utanför dessa markerade områden där s.k. generella föreskrifter ska gälla. Även om planen omfattar tre kommuner i samverkan när det gäller vindkraftsplaneringen så anser Länsstyrelsen att det är angeläget att det finns anvisningar om på vilket sätt kan synpunkter från grannkommunerna hämtas och arbetas in i ett vindkrafts-ärende.

Föreslagna områden för vindkraft i Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner möjliggör uppförandet av cirka 390 vindkraftverk inom 80 km² stor yta med en sammanlagd energiproduktion på nästan 2 TWh. Med andra ord kan kommunerna tillsammans svara mot en tredje del av Energimyndighetens prognos för år 2030.

Det är naturligtvis helt orealistiskt att en så hög andel av Sveriges vindkraft skulle hamna i MTG kommunerna med tanke på den omfattande planeringsaktivitet som råder i hela landet. För att uppnå de nationella målen behövs inte särskilt många moderna större vindkraftparker fördelat över alla Sveriges kommuner. Hittillsvarande erfarenhet från den övergripande planeringen i länet är att ambitionsnivån för vindkraftsutbyggnad överstiger kraftigt det som skulle motiveras av kommunens yta.

Ovanstående resonemang antyder också att marktillgången, åtminstone utifrån ett planeringsperspektiv, troligen inte kommer att utgöra en trång sektor. Därför är det viktigt att planeringen utgår från en restriktiv och kräsen hållning till vilka områden som pekats ut som lämpliga. Det finns mycket goda förutsättningar för att avstå från områden där det finns andra starka motstående intressen. Detta ger utrymme för en god fysisk planering och en markanvändning som medför en från allmän synpunkt god hushållning med mark och vatten.

Fördjupade studier har nyligen utförts för området benämnt område nr 1 inom Gullspångs kommun. Gjorda studier har ännu inte avslutats men indikerar att örnbeståndet väsentligt minskat sedan utfodringen upphört. Länsstyrelsen anser att det kan finnas anledning att avvakta med bedömning av området tills fördjupade studier granskats och utvärderats.

Område nr 18 är föremål för exploatering av 3 vindkraftsverk. Beslut om tillstånd kommer att avgöras av miljööverdomstolen.

Det är inte realistiskt att välja bort området för vindkraft eftersom det bedömts som lämpligt enligt översiktsplanen från 2003 samt att kommunen inte motsatt sig etablering av vindkraftsverken i samband med tillståndsprövningen.

Varken tillräckligt stöd i lagstiftningen eller energieffektivt

Länsstyrelsen anser inte att det är relevant att generellt avfärda vindkraftsparker inom områden som valts bort eftersom man samtidigt uttrycker fördelen med att lokalisering i stora samlade grupper är att föredra. Likaså är det inte energieffektivt att avfärda vindkraftsverk högre än 100 meter i totalhöjd inom områden som ligger utanför utpekade lämpliga områden samt att inte godta avstånd mellan verk närmare än 2 km. Detta förhindrar effektivt energiutnyttjande samt samlade etableringar. Det är även tveksamt vilket lagligt stöd ett sådant ställningstagande i översiktsplanen ger vid hantering av enskilda ärenden.

Det är inte heller relevant att förhindra tillkomsten av etableringar inom kortare avstånd till bebyggelse än 500 meter eftersom störningsnivån fastlagd i rättspraxis bör vara avgörande i varje enskilt ärende.

Länsstyrelsen anser att det finns anledning till att redovisa bakgrunden till att skyddsavstånd mellan vindkraftverk och natura – 2000 område bör vara 2 km och likaså att vindkraftverk inte ska tillåtas i Vänern närmare land än 7 km.

Landskapbild

Beskrivningen är bra vilket gör det ganska lätt att följa analysen och den kommunala ställningstagande. De slutsatser som dras i avsnittet vindkraft i landskapet är värdefulla och ligger till grund till varför kommunen väljer att hanterat vindkraftsetableringen i tre olika nivåer nämligen lämpliga, olämpliga, områden med generella föreskrifter.

Länsstyrelsen vill dock lämna synpunkter på slutsatser som dras av detta kapitel för att kommunerna skall kunna utveckla avsnittet ytterligare.

Kap 2.

Kulturmiljö, fornlämningar och kulturbyggnader

Här bör det påpekas den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen inom Gullspångs kommun ännu inte är inventerad och att det därför inte finns några utpekade kommunala bevarandeområden inom kommunen. Eventuella konflikter med värdefulla bebyggelseområden är därför ej kartlagda. Inventeringen av Töreboda kommun är föråldrad och det kan därför finnas intressanta bebyggelseområden som inte finns beskrivna.

Lagstiftning

Samrådshandlingens beskrivning av när kommunen ska kräva detaljplan överensstämmer inte med gällande lagstiftning efter den 1 augusti 2009.

Om det råder stor efterfrågan på mark för byggnader eller andra anläggningar kan detaljplan krävas om sådana områden har pekats ut i översiktsplanen. Att någon vill etablera en vindkraftspark ska inte vara något kriterium för att begära detaljplan.

Landskapet och dess förutsättningar

Landskapsanalysen beskriver bra kommunernas rumsliga struktur och tålig-
het gällande vindkraftsetableringar. Bra redogörelse för kommunikations-
stråk och stråk i landskapet samt vikten av olika utblickspunkter i kommu-
nerna som är viktiga.

Sid. 44-46 där resonemanget utgår från 60 meter höga verk känns oväsent-
ligt eftersom det inte är dessa höjder som idag är aktuella. Bör anpassas ef-
ter dagens förhållande på ett bättre sätt, gäller både text och illustrationer.
Sid. 48-51 bra resonemang som styrks av de redovisade fotomontagen.

Kap 3.

Steg 3, sid. 56-60. Denna analys bygger på kunskap om lokala förutsätt-
ningar. Analysen görs som en följd av att alla kända bevarandebestånd inte
fångats in under steg 2. Samtliga områden som här tas upp, område 1-24,
motiverar på ett bra sätt orsaker till varför vindkraftsutbyggnad är olämplig.
Länsstyrelsen anser att denna motivering och kännedom bör ligga till grund
för att fler områdena pekats ut som "olämpliga" eller "lämpliga områden".

Kap 4.

Sid. 65, anges att de områden som valts bort i analys 3 i flera avseenden är
likvärdiga med de områden som anses som lämpliga, dock anser länsstyrel-
sen att den tidigare redovisningen av de lokala förutsättningarna till varför
de valts bort är en anledning till att dessa områden inte är lämpliga för vind-
kraft. Länsstyrelsen anser därför att kommunen tydligare bör ta ställning
kring dessa områden och antingen bedöma dem som olämpliga eller lämpli-
ga. Alternativt kan dessa områden anges som mindre lämpliga.

Vindkraftverk utanför föreslagna områden

Detta stycke upplevs som ostrukturerat och det är svårt att se hur kommu-
nerna egentligen ställer sig till vindkraftverk utanför de lämpliga områdena.
Om man som tidigare föreslagit benämnt områden som valts bort i analys 3
till antingen lämpliga eller olämpliga samt döpt resterande områden till "öv-
riga områden" kan detta göras tydligare.

Sid. 66 anges att enstaka verk kan tillåtas överallt i kommunerna förutom i
de områden som utpekats som *olämpliga områden* (sidan 61-62, benämns
där som område I-VIII).

Det gråmarkerade området (gråzonen) är svårt att utläsa. Vad det kommer
att innebära och hur föreskrifterna ska hanteras är oklart. Enligt beskriv-
ningen sid. 61 kan enskilda vindkraftverk tillåtas efter prövning i varje en-
skilt fall. I de områden som utpekats som värdefulla bevarandebestånd från
kulturmiljösynpunkt (karta sid. 21) bör inte enbart generella riktlinjer gälla,

utan här bör det framgå att man kommer att vara restriktiv. Detsamma gäller de naturmiljöer som av kommunen har utpekats som värdefulla. Risken finns att det uppfattas att det är fritt fram utanför de områden som pekats ut som olämpliga.

Länsstyrelsen efterlyser därför tydligare kommunala ställningstaganden som kan förstärka styrningsfunktion och vägledningsförmågan för det tematiska tillägget.

Länsstyrelsen anser att flera områden bör pekats ut som *lämpliga eller olämpliga* för vindkraftverk för att undvika en alltför stor gråzon där otydligheten blir påtaglig. Istället för "Område med generella föreskrifter kan anges "Övriga områden, icke planlagda för vindkraft".

Ett alternativ är att förtydliga uppdelningen genom att ange;

- Lämpliga områden (kanske ange flera sådana?)
- Olämpliga områden (kanske ange flera sådana?)
- Övriga område, icke planlagda för vindkraft

Kap 5

Sid. 68-93, genomgång av respektive område som i planen utpekats som lämpliga områden för utbyggnad av vindkraft. Ur kulturmiljösynpunkt kan det generellt sägas att de flesta av dessa områden är så kallade utmarksområden, stora skogsområden, vilka erfarenhetsmässigt är jämförelsevis ofullständigt inventerade vad gäller kultur- och fornlämningar. På grund av dessa bristande kunskaper kan Länsstyrelsen ställa krav på att arkeologiska utredningar ska utföras när etableringar blir aktuella. Detta avgörs dock från fall till fall och i enlighet med KML (Kulturminneslagen). Här har naturligtvis enskilda fornlämningar, omgivande kulturmiljön i sin helhet samt topografin en avgörande betydelse för behovsbedömningen. Stor betydelse i denna bedömning har naturligtvis även antalet verk som ska uppföras och de kringarbeten i form av vägar och andra ingrepp som är förenade med uppförandet av dessa.

Naturmiljö och djurliv

Artskydd enligt MB och artskyddsförordningen (egen rubrik)

Planen bör kompletteras med ett avsnitt om artskydd då det kan få konsekvenser för utbyggnad av vindkraftverk. En handbok om artskydd finns på Naturvårdsverkets hemsida. Det kan krävas särskild prövning.

Länsstyrelsen anser att stycket om påverkan på fåglar bör kompletteras med information om flyttfågelsträck av andra arter, speciellt i området mellan Väner och Skagern. Informationen bör fokusera på förekomst av havsörnar och andra stora flyttfåglar.

Länsstyrelsen anser att stycket om fladdermöss bör förtydligas så att det framgår vilka miljöer som är särskilt viktiga för fladdermöss t.ex. strandzoner och strandängar, bryn mellan skog och öppen mark i småskaliga landskap.

Länsstyrelsen anser att materialet behöver kompletteras så att det tydligt framgår att det är olämpligt att exploatera naturmiljöer med höga naturvärden t.ex. nyckelbiotoper, objekt med naturvärde i skogliga miljöer, lövskogsobjekt, naturhänsyn i skogsbruket såsom NO och NS områden, hän-

synsytor och evighetsträd; våtmarker samt ängs- och hagmarker. Här bör även tas upp miljöer som bör undvikas för vissa arter t.ex. spelplatser för tjäder; strandzoner och strandängar, bryn mellan skog och öppen mark i småskaliga landskap för fladdermöss.

Hela området 3 inklusive tjäderns upptagningsområde, som sträcker sig även över stora delar av område B, är klassat till ett av Sydsveriges främsta tjäderområden.

Område B, som är beläget i Gullspångs kommun söder om Otterbäcken, är till stora delar ett viktigt upptagningsområde för tjäder.

Variationen på upptagningsområdet för tjädern är stor under årstiderna och under hösten är upp till 2 km från lekplatsens centrum. Hönorna har ett ännu vidare rörelsemönster under året.

Skogsstyrelsens bedömning är att om det sker en vindkraftexploatering i område B (som sammanfaller med tjäderns så viktiga upptagningsområde) i den storleksordningen som är föreslagen, föreligger en påtaglig stor risk att tjäderpopulationen reduceras kraftigt och i värsta fall slås ut. Detta strider mot bevarandebeståndet i reservatet öster om område B, vars syfte är att behålla den goda och täta tjäderstammen i området.

Övrigt om område B är att Skogsstyrelsen håller på att planera ett större biotopskyddsområde söder om Spåsjön, väster om Abeland. (Skogsstyrelsens yttrande bifogas).

Länsstyrelsen anser att kommunen bör hantera område B, som är beläget i Gullspångs kommun och söder om Otterbäcken, i enlighet med Skogsstyrelsens bedömning.

Riksintressena 3 kap 6§

Riksintressena för Naturvård, Friluftsliv, Kulturmiljö och Natura 2000-områden har redovisats som sammanhängande ytor, huvuddelen av dessa områden har utpekats som restriktiva.

På grund av att en stor del av kommunernas yta pekats ut som en "gråzon" där vindkraftsutbyggnad är möjlig, är det svårt att bedöma planens sammanlagda påverkan på riksintresse för kulturmiljö och kommunala bevarandekområden samt eventuellt enskilda fornlämningar. Detta försvåras ytterligare av att den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen inom Gullspångs kommun ännu inte är inventerad och att det därför inte finns några utpekade kommunala bevarandekområden inom kommunen. Eventuella konflikter med värdefulla bebyggelseområden är därför inte kända i dagsläget. Inventeringen av Töreboda kommun är föråldrad och det kan därför finnas intressanta bebyggelseområden som inte finns beskrivna.

Övriga intressen

I Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner finns många naturreservat med våtmarks- och myrområden med stor biologisk mångfald, skärgården med betydelsen för rekreation och friluftsliv, landskapsbildsskyddsområden, strandskydd runt Väneren på 300 meter och runt Skagern, Unden, Viken och Ymsen på 200 meter.

Länsstyrelsen anser att det är bra att kommunen redovisar dessa i tillägget till översiktsplanen så att de kan beaktas i den enskilda ärendehantering.

Ledningsnät

Det minsta horisontella avståndet mellan vindkraftverk och luftledningen är 200 meter. För lägre vindkraftverk (total höjd max 50 meter) skall motsvarande avstånd vara 100 meter. Vattenfall har stråk för radiolänkar inom området varför samråd ska ske med Vattenfall i samband med ärendehandläggningen för vindkraftverk. (Vattenfalls yttrande bifogas).

Svenska Kraftnät förvaltar och driver stamnätet, dvs. kraftledningar för 220 och 400 kilovolt med tillhörande anläggningar samt utlandsförbindelser. Inom MTG finns en 400 kilovolts ledning samt en 220 kilovolts ledning. Vid förfrågningar om anslutning av vindkraft till stamnätet har Svenska Kraftnätet tagit fram ett vägledande dokument som kan hämtas via www.svk.se (Svenska Kraftnäts yttrande bifogas).

Miljö- och riskfaktorer/hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen anser att planen ska kompletteras med någon form av riskbeskrivning bl.a. med avseende på risken med rotorblad som kan lossa och problem med nedisning i enlighet med Boverkets rekommendationer.

Kommunikationer (3 kap 8§ MB)

Samrådshandlingen poängterar att utbyggnad av vindkraft utanför föreslagna områden bör ske i redan påverkade områden i anslutning till exempelvis vägar eller industriområden. Länsstyrelsen stödjer kommunens uppfattning men saknar analys som schematiskt visar vilka ytor som kan omfattas av sådan exploatering. Eftersom samrådshandlingen beskriver sådana områden som lämpliga bör de betraktas i stort sätt som likvärdiga med utpekade lämpliga och därför bör analyseras.

Kommunerna ligger inom den MSA-påverkande ytan vid Skövde, Falköping, Lidköping, Karlsborg, Karliskoga och Örebros flygplatser. Den MSA-påverkande ytan, består av en cirkel med radien 55 km, som utgår från flygplatsens landningshjälpmedel. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att samråd ska göras med berört flygplats i samband med ärendehantering.

Alla föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt ska meddelas transportsstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och i förekommande fall kräver markering av föremålet. Texten i planen skall därför kompletteras i enlighet med ovanstående. (Yttranden från Transportsstyrelsen samt Luftfartsverket bifogas).

Uppförande av vindkraftverk kan i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt speciellt gäller detta radiolänkförbindelser varför samrådet i tidigt skede med Post- och Telestyrelsen är viktigt (PTS yttrande bifogas).

Hinderljus kan störa fartygens positioneringssystem, radarövervakning eller sjöfartens fyrlys, varför samråd skall ske med Sjöfartsverket och Trans-

portsstyrelsens Sjöfartsavdelning innan vindkraftverk skall uppföras inom 20 km från närmast kust (Sjöfartsverkets yttrande bifogas).

Vägar

Länsstyrelsen anser att planen bör kompletteras med informationen om att dispenser kommer att krävas av Vägverket för extra långa fordon inför transporter av verken till den aktuella platsen (Vägverkets yttrande bifogas).

Järnväg

Banverket påtalar vikten av att kommunen ska hålla samråd med Banverket i samband med handläggning av vindkraftsärende. Detta med anledning av att Banverket har installerat ett nytt radiosystem som kan få störningar av master och vindkraftsverk.

Banverket anser vidare att valet av transportvägar för leverans av material ditt vindkraftsverk skall placeras ska ske med beaktande av att transportererna måste kunna passera järnvägen på ett trafiksäkert sätt (Banverkets yttrande bifogas).

Analysen för förutsättningarna för vindkraft bör kompletteras med information om markanvändningsanspråk för järnväg och annan infrastruktur. Kinnekullebanan korsar föreslaget område benämnt E för vindkraft varför bör av planen avläsas eventuella konsekvenser av att uppföra verk i närheten av den samman. Utbyggnad av master och vindkraftverk kan medföra risker för störningar i radiotrafiken och trafikledningssystemet och Banverket meddelar att alla typer av vindkraftsärende ska remitteras därför till verket för samråd. (Banverkets yttrande bifogas).

Totalförsvaret (3 kap 9§ MB)

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Försvarsmakten framför i sitt yttrande vissa konflikter med vindkraftsetablering i och i närheten till militära intressen som ska beaktas och i vissa fall revideras i planen.

Inom planen finns två områden i Töreboda kommun som är i konflikt med försvarsmaktens intresse. Länsstyrelsen anser att dessa två områden skall tas bort i enlighet med Försvarsmaktens yttrande (Försvarsmaktens yttrande bifogas).

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen förutsätter att mellankommunal samordning sker i samband med vindkraftplaneringen mot bakgrund av den omfattande påverkan på omgivningen och landskapet som uppstår av vindkraftverk.

Länsstyrelsen har noterat följande synpunkter från Skövde kommun: Området kring Vristulven bör pekas ut som ett område ej lämpligt för vindkraft ty även Skövde kommun utpekat området som ett tyst område i Framtidsplanen 2015 (Skövde kommuns yttrande bifogas).

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att var och en av MTG kommunerna beaktar berörd kommuns synpunkter i samband med ärendehandläggningen om vindkraft inom sin kommun.

Två områden, ej lämpliga för vindkraft, pekats ut i anslutning till länsgränsen norrut nämligen Södra Råda och delar av skärgården. Länsstyrelsen Värmland konstaterar att detta sammanfaller med motsvarande ställningstaganden i Kristinehamns tematiska tillägg avseende vindkraft samt att detta är ett ställningstagande som Länsstyrelsen Värmland delar (Länsstyrelsens Värmlands yttrande bifogas).

Miljöbedömning

Länsstyrelsen har beretts tillfälle till samråd och delar kommunens bedömning att planen kan medverka till betydande miljöpåverkan och att en MKB skall upprättas. Kommunen har jobbat in MKB:n i samma material som är föremål för samråd.

Genomförande

MKB:en behöver bli mer detaljerad när det gäller påverkan på de områden som i slutändan anses vara lämpliga för vindkraft. Som det är nu är MKB:en allmänt och övergripande hållen. Det intressanta är hur de värden och kvaliteter som finns inom eller i anslutning till de föreslagna vindkraftetableringarna påverkas.

Eftersom vindbruksplanerna förväntas få en viktig styrande roll i prövningsprocesserna är det viktigt att så mycket som möjligt av kunskapsunderlag och konsekvenser inarbetas i beskrivningarna av respektive område.

Några sammanfattande generella råd från Länsstyrelsen

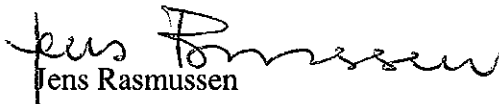
- Det är bra att kommunens ambition är att koncentrera vindkraftsetableringar till ett begränsat antal områden som kommer att utpekas i planeringen.
- Länsstyrelsen ser det positivt med samlade grupperingar av verk istället för utspridning som ofta och allvarligt fragmenterar upplevelsen av värdefulla landskap. Verken bör placeras inbördes på ett sådant sätt att tydliga grupper uppstår.
- Fristående enstaka etableringar i områden som är värdefulla för nyttjandet av vindkraften riskerar också att leda till ett mindre effektivt nyttjande av områdena. Möjligheterna till en samlad och kraftfull utbyggnad kan också minska.
- I känsliga och "värdeladdade" landskap tenderar ett accept till enstaka verk att tolkas så, att landskapet är lämpligt även för komplettering med ytterligare verk i längd, bredd och höjd för att få ökad effekt. Påverkan på landskapet kan då bli något helt annat än vad som avsågs med det första enskilda tillståndet.
- Eventuella etableringar av vindkraftslandskap/-parker måste ske med största omsorg eftersom de närmast uppfattas som tekniska anläggningar jämförbara med industriområden och mycket kraftigt ändrar landskapets karaktär.

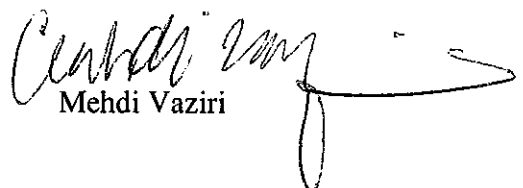
- I princip kan Länsstyrelsen bejaka etableringar i redan påverkade områden, t ex i direkt anslutning till vägkorridorer, större kraftledningsstråk på sådana avsnitt där det inte påtagligt skadar landskapsupplevelse mm.
- Att det t ex finns närbelägna större kraftledningar innebär dock inte att dessa okritiskt kan ses som en sådan lokaliseringsfaktor som absolut måste nyttjas. Av andra skäl kan vissa sådana ledningssträckor vara olämpliga för vindkraftslokaliseringar.
- Byggande av etablerings- och servicevägar kan i sig medföra betydligt större och allvarigare fysiska ingrepp än av själva verken.
- För Länsstyrelsen är det positivt och självklart att man håller sig utanför Natura 2000-områden och naturreservat och att lokaliseringar föreslås ha ett ordentligt skyddsavstånd till skyddade områden. Utförliga analyser måste även göras när det finns risk för påverkan på andra närliggande riksintresseområden.
- Frågor kring landskapsbild och kulturmiljöer är betydligt svårare att hantera än intrång i avgränsade natur- och kulturobjekt. Mot denna bakgrund är det särskilt viktigt att landskapets helhet ägnas särskild uppmärksamhet.

Beredning / deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Länsstyrelsen Värmland, Riksantikvarieämbetet, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Post och Tele Styrelsen, Försvarsmakten, Energimyndigheten, Svenska Kraftnät, Vattenfall, Skogsstyrelsen, Vägverket, Banverket, Skövde kommun, Mariestads naturskyddsförening och Gullspångs naturskyddsförening. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta samrådsyttrande har beslutats av arkitekt Jens Rasmussen efter föredragning av arkitekt Mehdi Vaziri. I den slutliga handläggningen har även företrädare för miljöskyddsenheten, Jörgen Hammarström, naturvårdsenheten, Sofia Åström, kulturmiljöenheten, Lisa Ragnarsson deltagit. Samrådsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planförslaget.

Jens Rasmussen

Mehdi Vaziri

Yttranden för kännedom från:

Länsstyrelsen Värmland daterat 2009-06-02, Sjöfartsverket daterat 2009-06-04, Transportstyrelsen, daterat 2009-05-11, PTS, daterat 2009-06-15, Luftfartsverket, daterat 2009-06-22, Försvarsmakten, daterat 2009-05-20, Energimyndigheten, daterat 2009-06-08, Svenska Kraftnät, daterat 2009-06-10, Vattenfall, daterat 2009-06-24, Skogsstyrelsen, daterat 2009-06-17, Vägverket, daterat 2009-06-11, Banverket, daterat 2009-05-11, Skövde kommun, daterat 2009-06-17, Mariestads naturskyddsförening, daterat 2009-06-18, och Gullspångs naturskyddsförening, daterat 2009-06-17.

Kopia till:

Banverket Västra Banregionen, samhälle och planering i Göteborg	Kommunstyrelsen i Skövde kommun
Energimyndighetn	
Länsstyrelsen Värmland	Länsstyrelsen/ Dick Hedman
Riksantikvarieämbetet	Sten Hedelin
Transportstyrelsen	Enheten för skydd och säkerhet
Luftfartsverket	Kulturmiljöenheten
Sjöfartsverket, (Västkustens Sjötrafikområde) (Vänerns Sjötrafikomr.)	Lantbruksenheten
Post- och Tele Styrelsen	Miljöskydds-enheten
Skogsstyrelsen, Västra Götaland	Naturvårdsenheten
Svenska Kraftnät	Vattenvårdsenheten
Vattenfall Eldistribution AB	Rättsenheten
Vägverket Region Väst, länskontoret i Mariestad	Samordningsenheten
P4, Skövde	Socialenheten
Försvarsmakten	Samhällsbyggnadsenheten enligt expeditionlista

